

Результати опитування керівників підприємств Тернопільської області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2025 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Тернопільської області в II кварталі 2025 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Тернопільської області** у II кварталі 2025 року свідчать, що, незважаючи на війну, подорожчання енергоносіїв, сировини та матеріалів, а також брак кваліфікованих працівників, респонденти **очікували зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалася нижча інфляція. Девальваційні очікування залишалися високими.**

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** нижчими темпами: баланс відповідей – 18.2% (у попередньому кварталі – 36.4%) (графік 1), у цілому по Україні – 9.2%;
- **повільніше зростання цін на товари та послуги**: 63.6% респондентів очікували, що зростання цін не перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 54.5%), у цілому по Україні – 41.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називали витрати на виробництво, воєнні дії та їх наслідки, а також курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти**: знецінення гривні відносно долара США очікувало 81.8% респондентів (як у попередньому кварталі), у цілому по Україні – 83.4%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств** (уперше з II кварталу 2024 року): баланс відповідей – 27.3% (у попередньому кварталі – 0.0%), у цілому по Україні – 2.4% (таблиця);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції, у тому числі на зовнішньому ринку** нижчими темпами: баланси відповідей – 10.0% та 20.0% відповідно (у попередньому кварталі – 30.0% та 40.0% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.5% та 9.4% відповідно;
- **уповільнення зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 20.0% та 10.0% відповідно (у попередньому кварталі – по 50.0%) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 0.7% та 7.8% відповідно;
- **кількість працівників на своїх підприємствах на поточному рівні**: баланс відповідей – 0.0% (як у попередньому кварталі) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 4.4%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купують (помітно нижчими темпами) і продають підприємства**: баланс відповідей – 63.6% і 40.0% відповідно (у попередньому кварталі – 100.0% і 40.0% відповідно) (графік 6). На подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливали ціни на енергоносії, сировину та матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника**: баланси відповідей – 50.0% і 60.0% відповідно (у попередньому кварталі – 60.0% і 63.6% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що стримують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії, а також брак кваліфікованих працівників (вплив чинника посилюється) (графік 5).

Очікування підприємств **щодо потреб у позикових коштах** найближчим часом **посилилися** (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (їх частка зросла до 72.7%), надавали перевагу запозиченням у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом не змінилися (графік 9). Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави (графік 10).

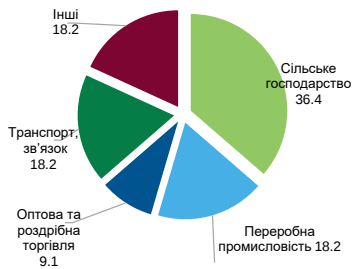
Усі респонденти області зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.2%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

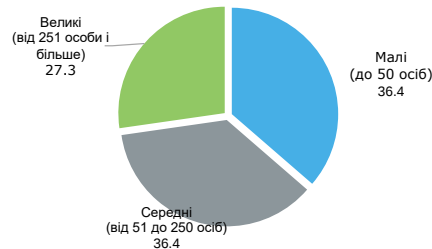
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств задовільний**: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 27.3%), у цілому по Україні – «мінус» 5.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нормальний**: баланс відповідей – 0.0% (як у попередньому кварталі);
- **підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей**: баланс відповідей – 20.0% (як у I кварталі 2025 року).

Паспорт вибірки^{1, 2}

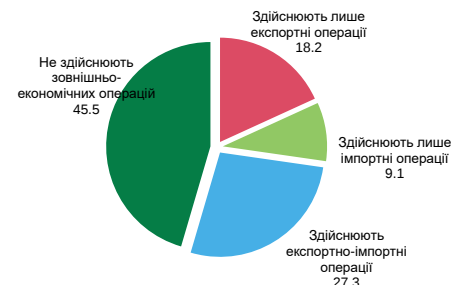
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

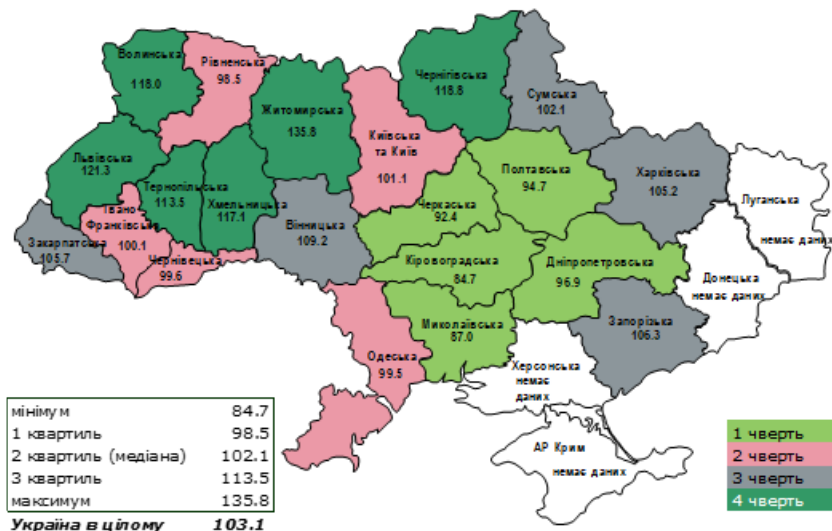

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 01–27 травня 2025 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Тернопільської області щодо ділової активності (за складовими)

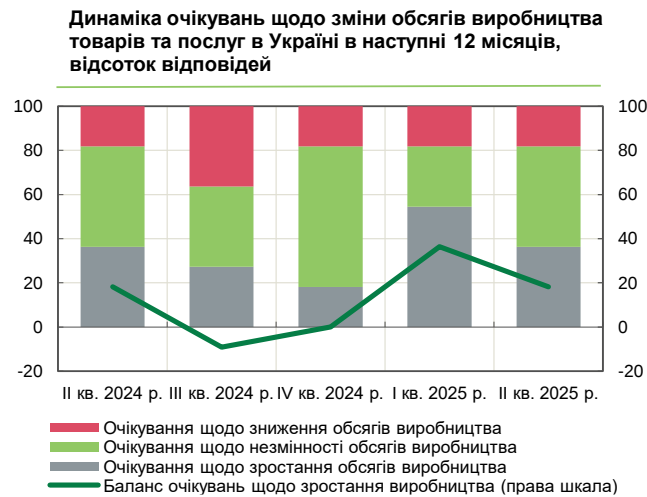
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.	I кв. 2025 р.	II кв. 2025 р.
фінансово-економічного стану	30.0	-18.2	0.0	0.0	27.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	44.4	0.0	20.0	30.0	10.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	11.1	9.1	30.0	50.0	20.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	11.1	9.1	30.0	50.0	10.0
кількості працівників	-10.0	0.0	9.1	0.0	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

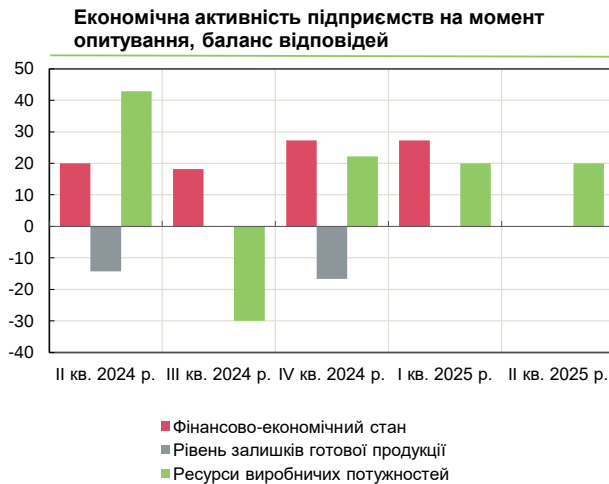
Графік 1

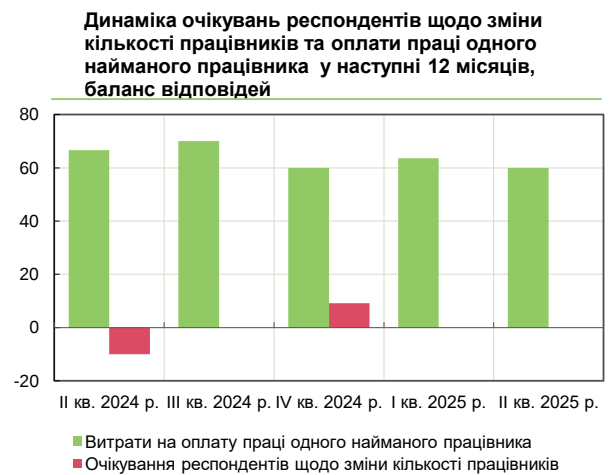
Графік 2

Графік 3

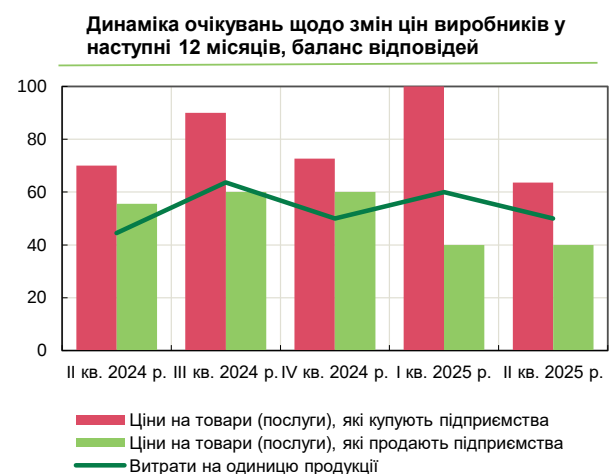
Графік 4

Графік 5

Графік 6

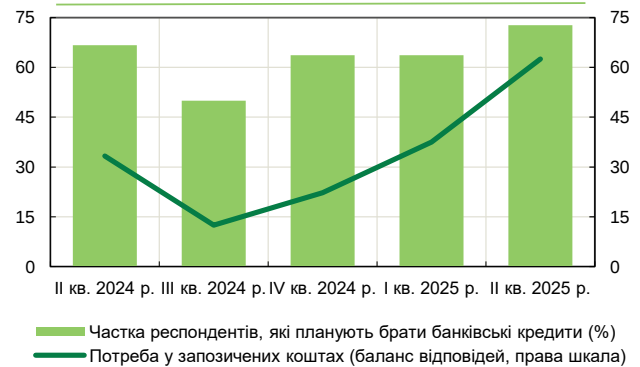
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

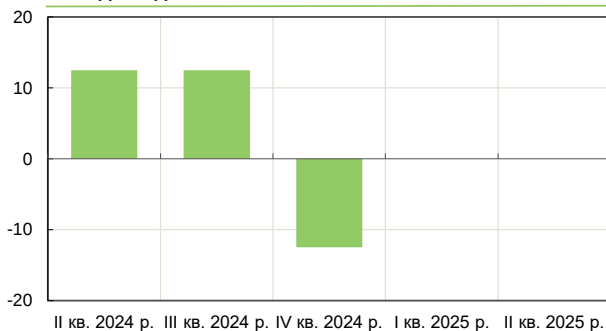
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

